Ročník XII. — Číslo 27. Kvasilov dne 10. července 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

Rukopisy se nevracejí.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Hlas Volyně

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Život má jen jeden účel: snažiti se o vlastní zdokonalení, abychom se mohli snažiti o zdokonalení jiných.
Ernesto Morales.

V. Pelant.

Chybí nám mimoškolská výchova.

Vyjímám a uvádím zde některé myšlenky presidenta Masaryka z proslovu k učitelům dne 12. července 1933.

„Škola dnes není jediným pramenem poučování a vychování. Na to učitel dnes musí pamatovat a znát vlivy mimoškolské na školní mládež. Noviny jsou vedle školy pro poučení, každé dítě může číst otcovy noviny; jsou to výstavy, radio, ilustrace a jiné. Nebudete myslit, že každý jste svatý Duch a že lidstvo čeká jen na vaše poučení. To byl by omyl. Člověka vychovává nejen škola, ale všechno to ostatní. Učitel musí pozorovat doma, v okrese, v zemi a podle toho postupovat ve škole. Často přemýšlím, co mě vlastně vychovalo. Jen škola to nebyla. Jsou to mnohdy maličkosti, které dítě vidí nebo slyší, ty zůstanou mu po celý život a formují jeho charakter.“

To jsou slova, která mají zvláštní význam pro naši menšinu, zvláště dnes, kdy se často protřásají aktuální otázky, týkající se krajanského obrození a naší intensivnější činnosti vůbec. Kritisuje se, poukazuje na chyby a nedostatky, poučuje, ale vidíme, že to je házení hrachu na stěnu. Celá naše veřejnost volá, prosí a očekává intensivnější činnost inteligence, učitelstva, všech krajanských organisací —a je to hlas volajícího na poušti.

Co tedy dále, a jak počínati, aby všechno snažení a úsilí mělo konečně žádoucí úspěch a výsledek? To je otázka asi mnohých. Může být, že by účinkoval recept, kdybychom si to tak vmluvili, někde i vnutili, a skutečně prováděli heslo: revise a reformace naší menšiny. To znamená, že by se všechno muselo přehlédnouti, od základu změniti a opraviti na lepší.

Často je možno uslyšeti mezi krajany úsudek, že když se vydržují české školy, učitelstvo, organisace, tož že je člověk národně už zabezpečen, má pokoj a že to všechno musí už jít samo sebou. A to přece ještě nevystačí, zvláště ne pro menšinu.

Je nesporné, že školy ztratily, nebo ještě nemají svůj vřelý, teplý vztah z denním životem. Dnes školní výchova není ještě úplně odpovědna vůči celému objemu skutečného života, a tudíž jediná škola, jak obecní, střední, tak i vyšší, není tou všemohoucí výhradní pákou, která udržuje na výši a vede kupředu celou společnost lidskou. Zároveň se školou je zde mimoškolský život — tato všeobsahující škola.

Vzhledem k tomu, že nejdůležitější věci na tomto světě je vzdělání a výchova lidstva, každý učitel by měl býti nejvzdělanější, nejdůležitější a vůbec první ve společnosti lidské. Ale dnešní lidstvo je ještě tak organisováno, že v této věci vidíme téměř opak. To uvádím jen pro objasnění, a jelikož nám jde o věci naše, menšinové, obraťme svou pozornost k ním.

Naše učitelstvo. Kdo se osmělí tvrdit, že naše učitelstvo je tou avangardou, která je s to udržeti tu naši menšinovou káru celým svým životním obsahem v patřičných kolejích a ještě ji vésti kupředu? Na takové věci naše učitelstvo nevystačí! Proč? Ovšemže v tom je mnoho příčin. Na takové věci mnozí naši učitelové sami postrádají způsobilost, průpravu, vzdělání, a co je to nejhorší, jak někde vidíme, dobrou vůli. Kantoření k vůli svému vezdejšímu chlebu, pohodlnost a nezpůsobnost některých učitelů — to je momento, proč naše sdružené české učitelstvo je tak málo positivní a aktivní. Nebo jsou to jiné příčiny? Vždyť učitelstvo na četné články ani nereaguje, nic nenamítá, neobjasňuje, neomlouvá se, a tak veřejnost neví, jaké jsou snahy, podmínky, možnosti, nemožnosti, stav a postavení našeho učitelstva vůbec.

Z toho vysvítá, že naše školy pro náš pokrok nejsou ještě všechno, ale také to neznamená, že by měla ustati snaha zdokonalování školství, vzdělávání a vzdělávání našeho učitelstva. Ale nechť bychom i měli všechny školy na výši doby, přece bychom ještě nemohli založenýma rukama, s klidnou, uvolněnou hlavou říci, že jsme se vším hotovi. Stále jsou a budou tyto mimoškolské věci. To je už dostatečně objasněno v tomto článku a to také potvrzuje mínění, že skatulkování nám škodí a že je nutno propagovati, rozšiřovati a podporovati mravně i materiálně všechno, co nezklame očekávání, protože všechny ty jiné věci zároveň se školou jsou v zájemné těsné souvislosti, podporují a doplňují se. (Dokonč. příště.)

Inž. Alois Knotek:

Konjunktura vstoupá...

Po dlouhých letech „hubených“ přichází zvolna — nemluvíme ještě „tučná“ — ale něco jako oživení na trhu, v průmyslu a hospodářství. Každý dostává chuť do práce, uvolňuje se kapitál, peníz se obrací. Vidíme čilejší ruch v každém oboru práce, nezaměstnanost klesá. Všickni pohlížíme do budoucnosti veseleji. Podívejme se na Volyň od Zdolbunova až po Stojanov, cestujeme po ni na všech stranách, všude se pracuje, investuje, staví. Volyň jest citlivým barometrem v republice, ruch hospodářský tu jde nejsilnějším tempem, tu jasně vidíme, že situace na trhu se změnila, konjunktura pozdvihla hlavu, aby stoupala. Po dlouhou řadu let nestála za mnoho, spadla do úplné krise, nebylo objednávek, ani poptávek, nebylo práce, ani peněz do obratu, nebyla chuť k podnikání. Volyňský hospodář vytrvale vzdychal. Rádců bylo na všech stranách plné řady, ale ukázalo se, že konjunktura je slovo záhadné, ani přísná věda národo-hospodářská nedovedla ho vystihnouti. Docela jako v starém Egiptě před několika tisíci lety, faraonové mívali obtíže. Teprve dobrý vykládač snů, biblický Josef jim otevřel oči, když dokázal, že po letech „hubených“, přijdou zase leta „tučná.“ A to se opakuje stále v periodách delších nebo kratších jak statistika dokazuje. Víme dobře z dějin našich předků, z časů roboty, že nesnáze hospodářské tížily šedivé hlavy, sedláci si vypůjčovali kde jen mohli, neboť i tehdy bývalo zle, v placení daní. Příčinu zadlužení bylo nutno hledati ve špatných žněch, neúrodě, potom přicházely vojny — nejhorší kontribuce na celé národy. Také tehdy chodili hospodáři k pánům, k šlechtě, k duchovním, na konec museli i k židům, aby se „něco“ vypůjčili! Půjčovali se peníze i o-

bilí. Procenta platila se medem, dřevem, často si věřitel „vybíral" ze stada ovce. Ani v tehdejších dobách nebyla procenta nízká. Duchovní nebo kněz se spokojil s 10 proc., šlechtic žádal 20 proc. a židé za malou „službičku" nelitovali nikoho, jejich procento váhalo od 50 do 100. Tak čteme v starých kronikách.

Konjunktura od těch časů dělá stále kotrmelce, skáče, klesá, vstoupá, tvoří vlnitou čáru, potom uzavřené kruhy, propadá se, mizí a nechává vládnouti krisi. Lidé, národy, státy jsou nuceny se spojovati, na vzájem si vypomáhati, aby se na světě zachoval pořádek, proto „cou i ungere." Konjunktura vstoupá a klesá, to její úkol. Od krise postupuje zvolna nebo rychle do výše, má svoje leta „tučná" a potom zase pomalu nebo rychle padá do krise čili let „hudebných". V prvním případě se všechno oživuje, všechno roste a květe, zboží se hledá, kapitál se pouští v běh, úvěr se nabízí, továrny pracují, ceny práce se zvyšují, lidé nejsou bez zaměstnání, každý pamatuje na „sedm let hubených", zakládají se nové podniky průmyslové, malí živnostníci otvírají dílny, hospodáři kupují stroje, umělá hnojiva, zvelebují a rozšiřují svá hospodářství.

Všude pracují stroje o překot, člověk je částí toho aparátu bez duše. K čemu potřeba lidí, dělníků, odborníků? Stroj pracuje rychle, bezpečně, jistě, dokonale, člověk je nepotřebný! Následky záhy přicházejí, ukazuje se, že produkce šla rychlým tempem, nahromadila zásoby, naplnila skladiště, tovarů a zboží dost, odbytu již není, trhy jsou přeplněné, export vázne, každý stát chce sobě sám vystačiti — a už to začíná znova — konjunktura klesá... Národohospodářové dokazují, že vinu nesou stroje a pomýšlejí na organisaci v továrnách, dílnách a všude tam, kde pracuje stroj — a odhání k nečinnosti osoby lidské. „Počet pracujících ruk a nikoliv nejnovější stroje" mělo by býti heslem doby — potom by se konjunktura držela na výši delší řadu let. Tak uvažují všichni ti, kteří si lámou hlavu s národním hospodářstvím, s krisí a konjunkturou.

Co se v přítomné době děje jasně vidíme a není síly ani moci, která by mohla tomu zabrániti. Perioda dobré konjunktury nadělala řady zbohatlíků, kteří houževnatě drží v rukou milionové kapitály. Na druhé straně malí řemeslníci a živnostníci padají jako mouchy, bídá zahlédá do očí dělníků. Konjunktura přináší na trhy chaos, statisíce litrů mléka se vylévá do moře, statisíce centů rbílí se ničí, v koloniích anglických se pálí bavlna a to všecko z jednoduché příčiny — aby se ceny zvýšily a konjunktura v toupala. A na druhé straně děti dělníků nemají mléka, tuberkolosa jim hrdla svírá, nemají chleba a chodí v cárech.

To všecko na vzdory dělá konjunktura!

Národohospodářská politika ukazuje se bezmocnou, vlnění a skoky konjunktury nedají se dosud říditi při zelených stolech. Jsou příčiny, které působí přímo na rozvoj života hospodářského jako na př. přírůstek obyvatelstva, rozmnožení kapitálu, rozkvět technický a organisace národního hospodářství. Dále na váhu padá vydatně neúroda, povodně a živelní pohromy. Studování a náprava konjunktury jest věcí velice důležitou pro každý státní útvar.

Volyňští Čechové jako loyální občané republiky polské a aktivní složka na roli jejího hospodářství pociťují zdvih konjunktury a dej Bože, aby se toto vědomí rozšířilo všude, na všech nivách, horách, dolinách, městech i dědinách ku blahu a spokojenosti a každý jednotlivec se pustil s nadšením do práce.

Osvětová hlídka.

Dva svátky.

Dne 5. července je svátek slovanských věrozvěstů, svatého Cyrila a Methoda. Narodili se v Soluni jako synové bohatého měšťana Lva, byli vysoce vzdělaní, vynikali zbožností, zvolili si oba povolání kněžské a horlivě se starali, aby šířilo se učení Kristovo mezi pohanskými slovany. Sv. Cyril vynikal velkou znalostí cizích jazyků (řeckého, latinského, slovanského, armenského a chazarského). Chazaři sídlili v jižním Rusku při Černém moři, a sv. Cyril žil mezi nimi několik let, obraceje a utvrzuje je v nauce křesťanské. Přinesl od Chazarů kosti sv. Klimenta, který tam zemřel asi r. 102 smrtí mučednickou. Starší bratr Cyrilův, sv. Method, znamenitý kazatel a malíř, působil v té době (kolem r. 860) u bulharského krále Borise, kterého obrátil na víru křesťanskou, jakož i velkou část národa bulharského.

Když moravský kníže Rostislav slyšel o působení těchto dvou bratrů mezi Chazary a Bulhary, vyslal posly do Cařihradu s prosbou o podobné slovanské kněze, kteří by dokončili na Moravě dílo německých kněží, kterým

Besídka.

Jiří Rebl:

Pod Zborovem.

Sláva o vítězství našich hrdinských legií pod Zborovem se bleskurychle rozlétla nejen po zemích českých leč i po celém tehdejším revolučním Rusku.

Studoval jsem tehdy v jižním Rusku v městě Jekatěrinoslavě a ačkoliv jsem byl mladíkem pouze šestnáctiletým, zajímal mne velice osud českých legionářů a jejich zápas o svobodu a samostatnost Čechů.

Jednoho dne po zborovské bitvě přiběhl ke mně můj věrný přítel a spolužák Kola — rodem z Haliče — a dal mi svěží číslo ruských novin se slovy:

„Hle, Jiří, čti jak se proslavili vaše legie pod Zborovem, srdce mi radosti roste jako slovanu, můžeš být hrdým nad tím, že jsi bratrem těchto lvů..."

Zvědavě jsem uchopil z kolegových rukou noviny a dychtivě četl článek p. t. „Tragedia Čechov pod Zborovom..."

Článek tento jsem si přepsal do svého památníku a zde podávám jeho doslovný překlad

„Tragedie Čechů pod Zborovem..."

— Zradili...

Zradili zároveň s těmi ruskými hrdiny, kteří statečně konali svoji povinnost, dali na záhubu nepříteli nejlepší syny veliké Rusi, kteří, zanechavši vše, zapomenuvši o všem, ve jménu svobody Vlastí, ve jménu Slovanského díla šli na frontu jen proto, by na oltář své Otčiny složili své životy.., avšak ne bez cíle...

Kdo že je zradil? Ruští vojíni? Ne... — To nebyli již ruští hrdinové, to byli již pouzí zrádcové, kteří ztratili své jméno, veškerý cit i stud!... Jak že se to stalo?

Tak prostě a tak rychle, jako by to vše bylo rozehráno kouzelnou, neviditelnou hulečkou tajemného režisera. Češi, ničeho nepodezřívaje, stáli nedaleko fronty na odpočinku. Odpočinek tento byl pro ně potřebný proto, že oni na svých pažích, zároveň s údernými bataliony, nesli celou tíhu nemeckého útoku dne 19. červne.

Tehdy Češi jak lvi se řítili na německé zákopy, svými „šinely" (vojenské plášť) nakrývali nepřátelské drátěné překážky, přelézali po těchto improvizirovaných mostech a strašlivou vlnou se vlévali do jejich zákopů. V té bitvě Češi se velice proslavili, takže Němci jí nazývali „českou ofensivou na rakouské frontě."

Opis této bitvy byl nalezen v německém časopise, odňatém u rakouského zajatce, Němci zde psali, že se Češi pod Zborovem rvali jako lvi...

— „Pomstíme se Čechům!" — křičeli Němci...

České pluky, po odpočínku byli připraveni vystoupit kam rozkaz velí. A však nastaly dny strašlivé zrady a vše ztroskotalo... Správy o tom, že v armádě se kuje cosi podezřelého přinesli Kozáci. Bylo usneseno vyjasnit věc stůj co stůj. Avšak další děje následovaly s krkolomnou rychlostí. Mohlo se mysleti pouze o záchraně, ba i na to bylo již pozdě...

Cvalem se mihli Kozáci s vykřiky: „Češi, zachraňte se, jsme zrazení!"

Se všech stran zahřměly děla...

Co bylo činit? — V návalu vášnivé zloby, se zaťatými zuby, vrhli se čeští lvi vpřed, vpřed, vpřed!... nikdy

lid nerozuměl. Řecký císař Michal poslal roku 862 soluňské bratry, Cyrila a Methoda, na Moravu, aby tam hlásali slovo boží. Oba bratři splnili své poslání; víra křesťanská pevně zakotvila na Moravě, ale rozšířila se i v Čechách, když kníže Bořivoj se svou manželkou Lidmilou přijali r. 874 na Velehradě křest svatý z rukou Methodových.

Svatý Cyril a Method jsou zvání oprávněně slovanskými věrozvěsty, vždyť hlásali učení Kristovo mezi Slovany, o které se ještě zasloužili tím, že sestavili slovanskou abecedu (cyrilici), překládali písmo svaté a církevní knihy do slovanských jazyků. Tím otevřeli všem Slovanům cestu ke vzdělanosti.

6. července je památka upálení Mistra Jana Husa r. 1415 v Kostnici. M. Jan Hus se narodil roku 1369 v Husinci u Prachatic, kam docházel do školy. Universitní studia vykonal v Praze, kde r. 1393 dosáhl hodnosti balakáře, r. 1398 pak hodnosti profesora. R. 1408 byl M. J. Hus zvolen rektorem Pražské university. Na kněze byl vysvěcen r. 1401 a stal se kazatelem v kapli Betlemské, kde uchvacoval posluchače bystrostí a jasností myšlenek, velkou znalostí písma svatého, čistotou řeči, opravdovou zbožností a ušlechtilou snahou o povznesení mravnosti i nutných oprav v církvi.

M. J. Hus po vzoru sv. Cyrila upravil česky pravopis, přizpůsobil latinské písmo potřebám jazyka českého. Jeho návrhy pro svoji jednoduchost byly přijaty a v základu trvají dodnes. M. J. Hus horlil proti porušování jazyka cizími výrazy, dbal čistoty řeči v slově i písmě.

M. J. Hus byl hlubokédo citu vlasteneckého a těžce nesl nadpráví cizinců na universitě. Získal největšího písaře zemského Mikuláše z Lobkovic, který přesvědčil krále Václava IV., že Češi mají mít na universitě 3 hlasy a cizinci 1 hlas, což se stalo r. 1409 kutnohorským dekretem a způsobilo, že Němci odešli houfně z Prahy.

Jako M. J. Hus upozorňovali i mnozí jiní kazatelé na pokleslost mravů i nepřístojnosti v životě církevním. Tito kazatelé dovolávali se spisů Jana Wiklefa, jehož 45 článků pražská universita zavrhla. Došlo ke sporu těchto kazatelů s pražským arcibiskupem. Spisy Wiklefovy byly spáleny. M. J. Hus i jeho stoupenci byli dáni do klatby. Mnozí horlivější stoupenci Wiklefovi (Páleč) ustali ve své činnosti a podrobili se. M. J. Hus odešel nejdříve na Kozí Hrádek u Tábora, později na Krakovec u Rakovníka. Tam všude horlivě kázal pod širým nebem, psal knihy náboženského obsahu a získával přečetné stoupence.

V té době byl svolán církevní sněm do Kostnice, aby odstranil nepořádky v dlavě i údech církve. Tam byl obeslán i M. J. Hus, aby se obhájil z nařčeného kacířství, ale to se mu nepodařillo. Byl prohlášen kacířem, zbaven kněžství a přes odpor českých pánů i záruční list císaře Zikmunda vydán světské moci a dne 6. servence r. 1415 upálen, a jeho popel vhozen do řeky Rýnu.

Většina Čechů viděla v tom velké ukrutenství, ale i urážku národa. Místo uklidnění vznikl v Čechách velký odpor i náboženské hnutí, jemuž šly vzápětí husitské války, které zalily zemi českou ohněm, krví i velkou zkázou. Husova památka, jakož i památka jeho mstitele Jana Žižky z Trocnova se zachovala v českých srdcích pro všechny časy.

Kéž z chyb minulosti dovedeme bráti poučení a z dobrých činu zase posilu a nadšení.

Tyto dva svátky připomínají nám velké a slavné muže, kteří měli vždy na mysli jen dobro a povnesení národa.

Kronika.

Ukončení stavby kopce na Sovičnu.

Práce na stavbě kopce na Sovičnu již jsou ukončeny. Lhůta pro skládání země delegacemi byla prodloužená do 6. srpna. Nyní jsou vykonávany práce při uspořádání placu, budově oltáře, urnového museum a budovy administrační. Letos kromě marše „Szlakiem Kadrówki“ žádné slavnosti se v Krakově nebudou konati. Teprve příštím rokem je předvidáná řada slavností.

Návštěva v Rumunsku náčelníka polského hlavního štábu gen. Staehiewicze.

Král Carol přijal ve slyšení náčelníka hlavního štábu gen. Stachiewicze s vyššími důstojníky, kteří jej doprovázeli.

V budově rumunského generálního štábu se konala konference, jíž se zúčastnil náčelník polského generálního štábu, jakož i členové polské vojenské delegace a rumunští vojenští hodnostáři

zpět . . .

Nastal strašlivý moment. Češi, zapomenou o všem, zápasili jako lvové . . . Na jedno jen pamatovali: Zvítězit, aneb slavně zahynout, avšak nepadnout živými do zajetí . . .

N . . . pluk byl obklíčen. Vzdát se do zajetí bylo nemožno, vždyť Čechové složili slib, že se nevzdají, vždyť byli válečnými zajatci Rusů a tudíž od Rakušanů mohli očekávati pouze šibenici. Místo zajetí volil raději smrt, mnohý důstojník si vehnal kouli do hlavy a mnohý vojín si hodil pumu pod nohy . . .

Hynuli slovanští lvové, hynuli smrtí hrdinů . . . a zrádcové „hrenadíři“ (carské vojsko) v tu chvíli zrádně opouštěli frontu.

Pouze kozáci, krví zbrocení, válčili bohatýrsky po boku českých hrdinů.

Zbytky Čechů se přiblížili k Tarnopoli a zde se znovu sformovali v batalion. A což soudíte, bratří Rusové o těchto hrdinech? Myslíte, že v nich zhasl duch, že když seslábli početně, že upadli zároveň také morálně?

— Nikoliv, nikdy! . . .

Hrstka Čechů, vidouc, že nepřítele nemá kdo zdržeti, hnala — zároveň s bratry kozáky — vojsko rakouské několik kilometrů zpět . . .

„My jsme viděli, vypráví raněný v té bitvě český vojín, co udělali Rakušáci s nemnohými našimi zajatci, kteří byli zajatí proto, že nestačili sebe zničit včas. Je dobíjeli, věšeli na větvích stromů. — My však pomstíme své bratry . . . „Oko za oko!“ — Nás je jen hrstka, my však budeme zápasiti do posledního muže . . . Budem se bíti tak dlouho až zvítězíme! . . .“

„Sýšite malodušn ! “ — Toto vypráví těžce zraněný český vojín, s rostříštěnou rukou, na cizí zemi . . .

Národe náš ruský, pokloň se v úctě před památkou padlých českých hrdinů, jenž tak statečně bránili — za nás zbábělé — i naši svobody i naši zrazenou, utýranou Matku Rus! . . . Věčná paměť bohatýrům zborovským! . . .“

— My, volyňští Čechové, ve chvíli 20. výročí zborovské bitvy, hrdě pohleďme v stranu Zbrova a v úctě se skloňme před památkou našich národních bohatýrů, jenž své mladé životy složili na oltář Vlasti v slavné bitvě pod Zborovem.

Japonské žertovné pohádky.

Lhář.

V městě Osace žil lhář. Co slovo, to lez Všichni ho již znali a nikdo mu nevěřil.

Jednou šel na procházku do lesa. Když se vrátil, povídal sousedce:

— Dnes jsem viděl hada, který byl silný jako sud a dlouhý jako tato ulice!

Sousedka jen pohodila rameny.

— Víš sám, že nejsou hadi dlouzí jako ulice!

— Ale ten had byl skutečně velmi dlouhý. Když ne jako ulice, tedy aspoň jako ulička.

— Kdopak kdy viděl hada dlouhého jako ulička?

— Nu, když ne jako ulička, tedy jako sosna.

— Jako tato sosna? To není možné.

— Tak počkej, tentokrát ti řeknu pravdu: ten had byl dlouhý jako můstek přes naši říčku.

— Ani to není možné.

— Nu dobrá, tentokrát ti řeknu skutečně pravdu: ten had byl dlouhý jako sud.

Rozvoj Škodovky.

Podle výroční zprávy za minulý rok stoupl počet dělníků Škodových závodů v Plzni o 7.639, takže jejich celkový počet činí přibližně 30.000, což je nejvyšší stav od roku 1929. Nejméně dělníků bylo 13.200 v roce 1933. Počet úředníků stoupl loni o 755 a dosáhl skoro 5.700 osob. Četné velké zakázky zajišťují Škodovce zaměstnanost až do roku 1940. V tak příznivé situaci Škodovka dosud nikdy nebyla. Základ těchto dlouholetých dodávek byl vytvořen nejdříve dohodou s Jugoslavií a nyní s Rumunskem. Škodovka může plně uspokojiti potřeby Československa a při tom ještě vyhověti obchodním objednávkám, které přicházejí z celého světa. Vývoz Škodovky stoupl loni o 42 proc. a směřoval do všech dílů světa s výjimkou Australie.

Franco žádá a — hrozí.

Generál Franco zaslal všem mocnostem notu, která byla včera v noci vysílána rozhlasem. Generalissimus vyzývá v notě mocnosti, aby mu bylo přiznáno v souhlase s mezinárodními pravidly právo válčící moci. Nota končí: „Ony mocnosti, které odmítnou tuto moji žádost, nesmějí se pak diviti, jestliže jim naše mezinárodní hospodářská politika zítra zavře dveře jako zjevným nepřátelům.“

Jednání o kontrole ve španělských vodách na mrtvém bodě.

Jednání o kontrolním systému ve španělských vodách octlo se na mrtvém bodě. Anglie i Francie i nadále odmítají přistoupiti na italsko-německý návrh, ve kterém spatřují stranění Francovi. Přeso však, třebaže je situace považována za vážnou, není označována za beznadějnou.

Snahy diplomatů o posílení účinnosti systému nevměšování daly nyní vznik novému plánu, který je sledov n s velkou pozorností. Tento plán chce posílení dohody o neintervenci docíliti dompromisem, který by bral chled na návrhy britsko-francouzské i na návrhy německo-italské.

Tento plán činí přiznání válečného práva, o něž generál Franco požádal v notě, zaslané všem mocnostem, závislým na odvolání dobrovolníku ze Španělska.

Jinak plán chce obsáhnouti dozor též nad leteckými cestami a namísto námořního dozoru dosaditi do španělských přístavů neutrální dozorčí komise. K definitivnímu vypracování těchto návrhu bude snad ve schůzi výboru vytvořen užší výbor mocností.

„Daily Telegraph“ píše, že francouzská vláda je dnes méně ochotna ke kompromisu nežli vláda britská, jelikož se dívá na problém kontroly jediné a výhradně se stanoviska francouzských zájmů ve Středozemním moři, které jsou španělskou válkou ohroženy. Francova nota mocnostem, pokračuje list, je v Londýně beze sporu považována za nešťastnou a nevhodnou. Pokud jde o otázku dobrovolníků, soudí se, že nedávný rozhlasový projev kapitána Menica nasvědčuje, že Franco bude nyní povolnější v této věci, jestliže ovšem také valencijská vláda projeví k odvolání dobrovolců ochotu. „Daily Telegraph“ poukazuje v úvodníku na to, že velmi značné potíže bude činiti záležitost marockých oddílů, poněvadž Marokance možno považovati za španělské občany.

Francouzský tisk je velmi sebevědomý a vyslovuje přesvědčení, že po neúspěchu londýnského jednání bude míti Francie i Anglie možnost jednati svobodně a povoliti případně zásilky zbraní pro valencijskou vládu. Tisk všeobecně se staví odmítavě k italskoněmeckému návrhu. „Oeuvre“ vyslovuje domněnku, že Italii a Německu neběží o nic jiného, než aby ovládly všechny francouzské dopravní cesty.

— Ach tak. Had byl silný jako sud a dlouhý jako sud? Pak to nebyl vůbec had, ale sud.

*

Vrbový prut,

Pán dostal kdesi vrbový prut a zasadil si jej v zahradě. Byla to vzácná vrba. Pán prut ošetřoval a sám jej každého dne zaléval. Musil však na týden odejet. Zavolal si sluhu a povídal mu:

— Pěkně mi výhonek opatruj. Každý den jej zalévej a, hlavně — dej pozor, aby sousedovy děti jej nevytrhly a nepošlapaly!

— Dobrá — řekl sluha — pán může být bez starostí.

Pán odejel. Za týden se vrátil. Jeho první cesta byla do zahrady. Výhonek byl na místě, ale docela zvadlý.

— Jistě jsi jej nezaléval! — pohněván domlouvá pán sluhovi.

— Zaléval jsem jej, jak jste mi přikázal. Opatroval jsem jej, nespouštěl jsem s něj očí — povídal sluha. — Ráno jsem si stoupl na balkon a až do večera jsem se na výhonek díval. A když se setmělo, vytáhl jsem jej, odnesl domů a uložil do truhly.

Vypráví Petr Denk.

Atentát na portugalského ministerského předsedu.

V Lisabonu došlo k pokusu o atentát na portugalského ministerského předsedu Salazara. Ve chvíli, kdy vystupoval Salazar z auta před bytem svého přítele, vybuchla puma, umístěná ve stoce u chodníku. Část chodníku byla vyhozena do povětří, ministerský předseda však zůstal bez úrazu.

Jak oznamuje United Press vstoupil ministerský předseda Salazar s úsměvem a klidem opět do automobilu, aniž se účastnil vyšetřování případu a pokračoval ve své cestě. Atentát vzbudil velké vzrušení u lisabonského obyvatelstva a již krátce po atentátu se shromáždily davy lidu v přilehlých ulicích, aby projevily ministerskému předsedovi radost nad záchranou jeho života. V celém Portugalsku je klid.

Bude Palestina skutečně rozdělena?

Palestina očekává nejen s napětím, nýbrž se stále vzrůstajícím neklidem zprávu britské palestinské komise, která bude v nejbližších dnech předložena dolní sněmovně. Vyskytují se obavy, že zatím tlumená nespokojenost vypukne v plné míře, očekávají se nepokoje. Naděje, že zpráva uspokojí aspoň částečně Araby, je velmi malá.

Tajemník vysoké arabské rady Faud Saba prohlásil krátce: „Palestina je náboženským, hospodářským a politickým střediskem celého arabského světa. Proto žádný Arab nemůže dovoliti cizímu národu, aby se usadil na jeho pobřeží.

Tento projev je namířen proti slibovanému rozdělení Palestiny na židovskou a arabskou polovinu, při kterémžto dělení by připadla židům největší část pobřeží. Jiný panarabský vůdce, Auni Bey Kadi, dodal: „Jestliže zprávy o dělení Palestiny se potvrdí jako pravdivé, budou donuceny všechny ostatní arabské země se vážněji zabývati případem Palestiny — než dosud,

Z obavy před možnými nepokoji, zesílila britská admiralita své bojovné síly v palestinských vodách. Anglický válečný křižník „Repulse“ byl vyslán do Haify a vyplul z Malty Válečná loď byla právě přístupná veřejné prohlídce, část posádky dostala povolení vystoupiti na pevninu, avšak byla opět rychle povolána zpět.

Roosevelt vyhrál boj o reformu nejvyššího soudu.

Při projednávání návrhu na soudní reformu v americkém senátě bylo rozhodnuto učiniti závazným ustanovení o přibrání vždy jednoho soudce ročně za všechny soudce, kteří by překročili 75. rok věku. Podle původního návrhu má býti jmenování těchto soudců přenecháno presidentu.

Čistka v Rusku pokračuje?

Londýnský zpravodaj Havasovy kanceláře oznamuje, že z Moskvy přišla zpráva, že v ústřední vládě a ve vědeckých, literárních a novinářských kruzích čistka pokračuje. Zástupce lidového komisaře vnitra a komisař pro bezpečnost státu J. Arganov, zástupce komisaře poštovní dopravy Georgij Prokofiev a komisař pro zahraniční obchod Arkadi Rosenholz byli zbaveni svých funkcí. Také z komisariátu zahraničních věcí jsou ponenáhlu odstraňování bývalí spolupracovníci Krestinského. Tak na př. byl zbaven své funkce Boris Mironov, zástupce ředitele tiskového odboru. Stejný osud stihl ředitele departementu pro západní Evropu Davida Sterna. Také z komisariátu sovchozů byli odstraněni zástupci komisaře Ostrovskij a Somse. Ve státní bance byl zbaven svého úřadu zástupce ředitele Berezin.

Různé zprávy.

Korunovace cikánského krále.

Cikánský král je vlastně králem cikánského království celého světa. Proto je též korunovace světovou událostí. Před řemi měsíci se uvolnil cikánský král vský trůn, když bývalý cikánský král Matyáš Kwiek podlehl bodným ranám v polské vesnici Brawl. O cikánský královský trůn se ucházelo pět cikánů a všichni se odebrali do korunovačního města Varšavy. Avšak nejnadějnějšího kandidáta trůnu potkal týž osud, jako bývalého cikánského krále Matváše. Když tento kandidát, Michael Kwiek, jenž měl největší naději na trůn, se vydal z polské vesnice Volbrom do Varšavy, byl se svým průvodem napaden protivníký a padl též za oběť bodným ranám.

Ke korunovaci se dostavili cikáni v počtu 2000, a to předně z Polska, Portugalska, Francie, Československa a Maďarska. Korunovace byla v nedělní noci, v armádním stadiu, a byli k ní pozváni i významní hosté, poslány pozvánky ve francouzském jazyku, ozdobené korunou, odznakem a bourbonskou lilií, a k nim byly připojeny volné vstupenky. O vstupenky byl velký zájem, ačkoli nebyly právě levné, pohybovaly se v ceně od jednoho až do sedmi zlotých. Bylo prodáno 30.000 vstupenek a již 3.VII. večer se vstupenky značně přeplácely.

Cikánského krále volí senátoři a byl jím zvolen opět potomek rodu Kwieků, Janusz Kwiek. Volbou a korunovací nového krále nastává opět uklidnění v cikánské říši celého světa.

Dary a věnování.

SEZNAM

sbírek ve prospěch České matice školské a jejího školství obdržených v měsíci červnu 1937.

1. Pan Jan Stránský ze Zdolbunova věnuje ve prospěch Matice z obnosu vyplaceného za malování emblemátu Matice částku Zl. 30.—
2. Varšavští krajané věnují ve prospěch Matice Zl. 30.— a podporu pro studenta na učitelském ústavě Zl. 23.— Úhrnem zl. 53.—
3. Odbor ČMŠ. ve Sklíni věnuje ve prospěch Matice výtěžek z divadla v obnose Zl. 5.—
4. O pohřbu pí. Z. Jihlanové v Malované na podnět p. A. Křivky ve prospěch Matice sebráno Z . 11,70
5. O svatbě sl. A. Krobové a p. J. Svítka v Malíně na vlastní podnět družba J. Křivka ve prospěch Matice sebral Zl. 11.07
6. O křtinách u p V. Kouřla v Novo Krajově ve prospěch Matice sebráno Zl. 34,75
7. O křtinách u p. J. Kovalčuka ve Svíšťově na svůj podnět p A. Svítek ve prospěch Matice sebral Zl. 8,10.
8. O křtinách u p. J. Mareše ve Mstěšíně na podnět pp. Z. Kabáta a F. Campa ve prospěch Matice sebráno Zl. 8,20.
9. O dětském divadélku, pořádan m matiční školou v Dorohostajích ve prospěch Matice sebráno Zl. 23 05.

Úhrnem obdrženo Zl. 184 87.

Všem dárcům, jakož iniciatorům a sběratelům sbírek za obdržené dary srdečně děkuje

Správa České matice školské v Polsku.

Hospodářský zpravodaj.

Význam osevního postupu při hubení plevelů.

Osevní postup projevuje velmi důležitý vliv na zaplevelení polí, nejen po stránce druhového zastoupení různých plevelů, ale i co do kvantity Příčina tkví v různém způsobu obdělávání půdy, potřebě živin i zastínění různých kultur, jimž odpovídá i určitá flora plevelová, odlišná v různých biologických vlastnostech jednotlivých druhů, zejména pak i v době klíčení. Tak velmi různé jsou plevele jařin a ozimů. Plevele jařin zahrnují druhý jež klíčí z velké části z jara a pak druhy, jež třeba vyklíčily na podzim, přes zimu však zacházejí, jelikož nesnášejí dobře mrazy (ohnice, hořčice). V okopninách vyskytují se plevele, jež vyžadují hojně volných prostorů a světla; naproti tomu v pícninách ony druhy, jimž nevadí zastínění a časté kosení, jež jest kulturou pícnin dáno. Vedle toho nalézáme v biologii plevelů i ony druhy, jež za určitých klimatických podmínek silně zaplevelují pole. Pěkným příkladem je sveřep stoklasa, který zvláště po vlhkém jaru silně zaplevelu e pole ozimů — proto známe rčení, že za mokra mění se žito v stoklasu. Význačné plevele jednotlivých kultur možno shrnouti:

Jařiny: ovsíř, hořčice polní, ohnice, jílek mámivý, penízek, rmen, mák.

Ozimy: chrpa, sveřep, stoklasa, kou-

224.

jeho byl opraven a také pokoje aspoň v prvním poschodí byly vesměs zařízeny.

Stavitel jen hlavou přikyvoval.

„Je na to svrchovaný čas, každý den přináší škodu. Mám dost dělníků a materiálu a mohu započíti příští pondělí.“

„Rád bych však věděl, co to bude státi,“ prohodil Artur s jakýmsi studem, že prozrazuje svoji šetrnost.

„Velice rád posloužím podrobným rozpočtem. Ostatně ještě dnes mohu říci, co by vše stálo. Den je dlouhý, doma jsem si vše zařídil a když mi pan baron naznačí, co mám opravovati, vypočítám jednotlivé položky velmi snadno. My, venkovští stavitelé nejsme tak drazí, jako naši kolegové ve velkých městech. Máme málo práce, pracovní síly jsou lacinější, a proto se nutíme, abychom si vzácné zákazníky udrželi. Snad bych dostal nějakého člověka, který by mi pomohl měřiti.“

Přivolán lokaj, stavitel vytáhl míru a do příruční knížky zanášel potřebné míry. Změřen zámek zvenčí, stavitel se vyptal na přání Arturovo v příčině façady, potom vylezli na půdu, krov prohlédli, stropy ohledali a nastoupena obhlídka pokojů.

„Radil bych panu baronovi, aby se již dalo opraviti vše najednou,“ radil stavitel,

221.

feldovo více, než jak předběžně počítal. Těchto deset tisíc mělo čarovnou moc. Mohl by první rok za ně zámek opraviti a druhý rok by zůstala suma jemu pro soukromou potřebu. Již t této částky by se dal rodinný a sice slušný život zaříditi.

„Myslíte tedy, abych nabídnutí Rosenfeldovo přijal?“ ptal se dychtivě.

„Nerad bych pana barona k něčemu nutil, aby později na mne nenaříkal,“ vytáčel se vrchní. „Kdyby byl statek můj a chtěl ho pronajmouti, přijal bych nabízenou částku. Ostatně musí milostivý pan baron smlouvu dáti psáti u advokáta a račte se ještě poraditi.“

„Takovým věcem těžko asi advokát rozumí. Hm, já bych byl také spokojen. Je mi milé, že bych měl jen jednoho nájemce, že bych byl bezpečen správným placením zkrátka mě se to líbí.“

Račte tedy smlouvu uzavříti, dokud má Rosenfeld k tomu chuť. Teď žijeme v době, kdy většina pánů velkostatkářů své dvory pronajímá, solidních nájemců je pořídku, a proto si můžeme v soukromí říci, že uzavřený obchod nebude zlý.“

„Dobrá, přistoupím na nabídnutí. Ráno mohli bychom do města k advokátovi a jakmile Rosenfeld složí kauci, bude po staro-

kol, mák, rdesno svlačcovité, kamejka, hlaváček, vikve, svízel přítula.

Okopniny: lebeda, laskavec, pěťour, mléč, rdesno svlač., svízel přítula.

Vojtěška a jetel: lipnice, chundelka, pampeliška, sveřep hluchý, šťovíky, jitrocel.

Len: lnička, jílek oddálený, rdesno blešník.

Ne všechny plodiny poskytují stejnou příležitost k hubení plevelů. Nejlepší v tomto směru jsou okopniny a pícniny, prvé neustálým okopáváním a pletím umožňují čištění půdy od plevelů, druhé docilují toho hustým zastíněním a stálým kosením, což jest vydatný prostředek i proti plevelům vytrvalým.

V tomto ohledu zejména víceleté, dobře ošetřované pícniny, vykonávají tento úkol energicky. Z ostatních plodin hodí se zejména takové, jež rychlým vývojem a hustotou zastiňují půdu. Všeobecně možno říci, že řídká a nepravidelna setba (zejména u obilovin) podporuje zaplevení, neboť na volně exponovaných místech mají plevele nejlepší možnost se usaditi i vyvíjeti a státi se tak centry dalšího šíření plevelů po poli. Z obilnin ozimy více utlačují plevel, než jařiny. Zvláště ozimé žito je k tomu značně způsobilé. Ozimé žito svým rychlým a hustým vývojem na jaře, ozimý ječmen svými širokými listy v mládí plevele zastíní a utlačí; v důsledku časného kosení pak značné procento plevelů nemá času, aby se na poli vysemenilo. Jařiny nemají těchto výhodných vlastností: pozdějším zráním umožňují vysemenění mnohým druhům, proto půda k jařině má býti náležitě připravena a klíčivých zárodků plevelových zbavena.

Několik krátce nastíněných momentů zachycuje význam osevního postupu. Starý způsob trojhonného hospodářství nemohl pouhým úhorem plevel vyhubiti do té míry, jak se to děje dnes vsunutím pícniny a okopniny. Tak známý Norfolk okopnina, jařina, jetel neb jednoletá pícnina (ozim) jest dobrý i po stránce hubení plevelů. Po okopnině, jež vyčistí půdu, jde jařina, která nejméně se účastní hubení plevelů, pak jetel a ozim, o jejichž významu bylo vpředu pojednáno. Ovšem jest nutno, aby po okopnině pokud možno připravila se půda k jařině již na podzim. Vůbec má býti pravidlem, že po sklizni má následovati ihned orání, a to ne hned na hlubokou brázdu z toho důvodu, že mnohá semena plevelová, jež vysemenila se při sklizni, jsou zaklopena do hloubky, kde setrvávají, aby příští orbou, vynesena na povrch, vyklíčila. Proto jen mělké podmítnutí strniska nebo lépe — jeho zvláčení, aby semenům byla dána možnost k vyklíčení; po zazelenání pole radno na zapleveleném poli výkon opakovati a teprve pak provésti hlubokou orbu. Kde se těchto preventivních opatření nedbá, tu každá hlubší orba zaklopí do půdy spoustu semen plevelových, jež zvětšují stále zásobu v půdě, která během doby, až tam, kam sahá pluh, jest jimi prosycena.

(Pokračování.)

222.

stech.“

„To je výborná poznámka, jen kauci račte požadovat, ať ji složí u advokáta. Potom se nebude moci vytočiti.“

Rosenfeld si počínal jako nejvzornější nájemce. Když Artur vrátiv se k němu, žádal, aby složil zítra kauci u advokáta, jen se uklonil a významně si na náprsní kapsu poklepal.

„Kdyby si pan baron přál, mohl bych ji složiti hned zde.“

„Ne, bude lépe až zítra u advokáta. Přijedu k němu ráno, snad za ten den se všechno skoncuje.“

„Myslím také, že budeme hotovi. Musím platiti ovšem advokátovi větší palmare, protože musí všechny ostatní záležitosti odložit, ale takové maličkosti nepadají na váhu. Tedy zítra ráno budu se těšiti.“

„Dostavím se určitě,“ sliboval Artur a doprovázel Rosenfelda ke dveřím. Zase kus tíhy s něho spadlo a život se mu zdál lehčí. Napadlo ho sice mezi dnem, že snad by se měl se strýcem poraditi, ale nápad zanikl. U Červené jsou lepší pozemky, pěstuje se tam řípa a pšenice, kdežto Ředhoř leží v kopcovitém, žitném kraji a tudíž rozdíl je značný. Ostatně, když se bude smlouva dělati dle pevného vzorce, nemůže se žádná velká mýlka

223.

státi a v Červené musí se smířiti s myšlenkou, že je on, Artur, již dost dospělý, aby si samostatně počínal.

Usedl a napsal krátký dopis pro Miladu. Nevěděl, stihne li ji dopis v Červené, ale tam budou jistě věděti, kam se odstěhovala a dopis zašlou za ní. Sděloval jí, jak vzpomíná a jak se stará, aby vše upravil, než bude moci ji navždy k sobě připoutati. Dopis byl pln nadšené naděje, že jest vše znamenité a že po hořkostech, které zažili, očekává je radostný život. Když dopis odeslal, vyšel si do parku. Byl proti hraběcímu parku pravou pustinou, ale i to se napraví. Jen co teď budou peníze, vše dá do pořádku.

V parku ho vyhledal mladý lokaj, který nastoupil již místo. Neměl sice livreje, ale ve svých svátečních šatech činil pěkný dojem. Vyřizoval Arturovi, že v zámku čeká stavitel. Pravda, na toho by byl málem zapomněl a chvátal k zámku.

Stavitel, tlustý pán s mohutným knírem, zdaleka se uklonil a velmi uctivě přijal podávanou ruku. Artur bez velikých úvodů sděloval přání, že by rád dal zámek do pořádku a že by mu bylo milé, kdyby nejnutnější opravy byly provedeny v době co nejkratší, tak, aby, než přijde zimavý podzim, měl zámek střechy v pořádku, aby zevnějšek

Podporujte volyňské české spisovatele.

Kupte si krásnou sbírku básní

„OD SRDCE K SRDCI“,

kterou napsal volyňský Čech **J. V. Rejzek**; obrázky k básním nakreslil akad. malíř **prof. B. S. Urban.**

Tuto knihu a všechny jiné, které potřebujete, vám dodají anebo opatří

J. V. REJZEK
Moskovština
p-ta Mlynów
pow. Dubno

J. V. MOJDL
Chomouty
p-ta Warkowicze
pow. Dubno

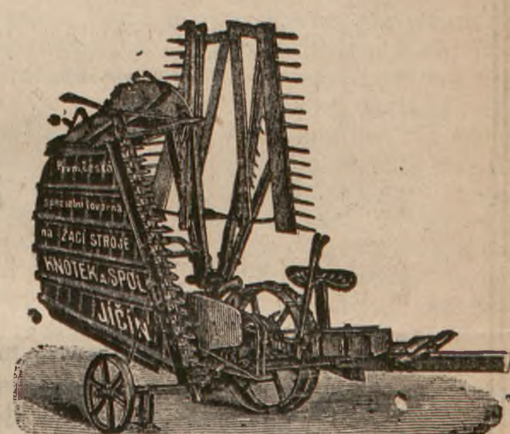
Knihy si také můžete vybrati podle svého vkusu a potřeby ze seznamů všech nakladatelství, které vám vždy rádi předložíme k nahlédnutí.

N a p i š t e n á m, k d y n á s n a v š t í v í t e.

Poutavou četbou jsou romány **B. Zahradníka-Brodského** o životě a lásce venkovského českého lidu.

II.

NEPŘEHLÉDNĚTE — VELMI DŮLEŽITÉ!!

Světoznámé, osvědčené KNOTKOVY ŽACÍ STROJE

původní se širokým věncem, rychlerozkládacím válem, patentní nádobou obilní typ „ R “ jakož i

Knotkovy žací stroje nejnovější konstrukce s olejovou lázní

s ocelovým pozinkovaným válem, se 3 kuličkovými ložisky na výstředníkové hřídeli a čepu výstředníku.

Kuželové poháněcí soukolí těchto strojů pohybuje se v neprodyšně uzavřené olejové lázni, čímž je nejen zajištěn skutečně tichý a lehký chod stroje, ale i jeho nepatrné opotřebení.

Prvotřídní material a důmyslná konstrukce zaručují velkou trvanlivost.

Veškeré součásti ku žacím strojům a dostatečnou zásobů má na skladě stará solídní firma

Rudolf JOZEF a Spol.,

v ZDOLBUNOVĚ, ul. Kościelna č. 7. (vedle Kasy Skarbowej)

Adresa redakce a administrace: Kwasiłów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskárna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. 1/12 zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.